



אוסף סיפורים 'תקנו'
מתוך "ליקוטי שמואל"
מלקט ועורך ש. אייזיקוביץ
eisikovits1@gmail.com

הגיליון מופיע באתר 'לדעת' וכן ניתן לקבלו לאימייל מדי שבוע על ידי שליחת בקשה. eisikovits1@gmail.com,

058-4852-443

אודה לכם אם תעבירו את העלון לאנשיכם או כתובות של נציג בעלון. אשמח לקבל הערות מחכימות ובל"נ אשתדל להתייחס אליהם. גם רשות להדפיס / לחלק / להעתיק / לשמור. - בשעת הצורך הרשות נתונה לאמור מהדברים שבעלון אף שלא בשם אומרם. אבל הבא להדפיס וידפיס בשם אומרם. יביא גאולה לעולם. כמו כן יש אפשרות לקבל כל עלון בכל שפה כמעט שתרצו בתרגום של ווארד.

בית הסוהר הגדול בעולם (נר לשולחן שבת"י ש"כ לידידי הג"ר שלמה וינטרויב)

סיפר הג"ר יוסף זייבלד מעשה עם מוסר השכל עצום, היה זה כשהלך לבקר את רבי סנדר פרדנזון, חתנו של הרה"ח יעקב הלפרין, מייסד שכונת "זכרון מאיר" ששכב חולה באחד הצריפים בבית החולים תל השומר. להפתעתו ראה שהחלונות והדלת פתוחים לרווחה... שאל את רבי סנדר, למה הכל פתוח. ענה לו ר' סנדר: "אספר לכם סיפור שהיה איתי.

בימי בחרותי למדתי בשטיבל בוורשה. אבי שהיה אדם אמיד אמר לי שאם אשב ואלמד טוב, הוא יתן לי פרס מיוחד - לנסוע לשבועיים לעיירה ראדין, למרן ה"חפץ חיים" כ"ך היה. בהגיעי לראדין מיד הלכתי לביתו של ה"חפץ חיים". היה זה לפני זמן תפילת מנחה, ואני רואה בחור וסביבו בחורים רבים, עומדים וממתינים והוא מסדר להם תור. שאלתי את אחד הבחורים, למה התור. הסביר לי הבחור, היות וה"חפץ חיים" זקן מאד, קשה לו להוריד את מעילו ואחר כך ללבוש לבד את החליפה לתפילה, לכן יש תורנות של בחורים מתי כל אחד יזכה להלביש את ה"חפץ חיים". ניגשתי לבחור שהיה ממונה - סדרן וסיפרתי לו כי הגעתי מרחוק, מוורשה, וכיון שאני אהיה פה לזמן קצר, עד שיגיע התור אלי אצטרך לחזור הביתה, אני מבקש שיקדימו אותי בתור. הבחור הסכים לבקשתי.

כשנכנסתי אל הקודש, הזהיר אותי ה"חפץ חיים": "העצמות שלי עלולות להשבר, תוריד לי את המעיל לאט ותלביש את החליפה בנחת." בינתיים נכנסה אישה אחת ואומרת ל"חפץ חיים" שתי מילים: "הוא מסכים" וה"חפץ חיים" מברך אותה. פנה אלי ה"חפץ חיים" ואמר: "אתה בוודאי רוצה לדעת מה היה כאן... אספר לך: האישה הזו באה אלי לפני זמן בבכיות שבעלה חלה מאד והיא רוצה ברכה לרפואתו. ברכתי אותה, אבל היא המשיכה לבקש שאני יבטיח לה שהוא יהיה בריא. אמרתי לה שאני לא יכול להבטיח, אך הוספתי שאם הוא יחזור בתשובה ויפסיק לחלל שבת, אני אברך אותו שיבריא. אמרה לי האישה, אבל הוא לא מסוגל לדבר! אמרתי לה, אם הוא יבטיח שהוא יחזור בתשובה, אברך אותו ואם הוא לא יבטיח, לא אברך. אמרה האישה שוב, אבל הרי לא יכול לדבר, הוא במצב נורא... אז שאלתי אותה, את יודעת איך נראה בית סוהר. השיבה, כן, זה

מבצר גדול, יש שם כתלים גדולים וגדר תיל גבוהה מסביב. אמרתי לה, כולם יודעים איך מתנהגים הסוהרים עם אסיר במשך השנים... אכן אם האסיר מתנהג יפה, מורידים לו שליש מן העונש. המשכתי ואמרתי, לריבונו של עולם יש גם בית סוהר, ומה זה בית הסוהר שלו? יהודי עובר עבירות, מחלל שבת וכדומה. הקב"ה שם אותו בבית הסוהר, עושה אותו חולה, שוכב במיטה, לא יכול לקום ולדבר, גם אם הוא ירצה ללכת, הוא לא יכול ללכת. אבל ברגע שהחולה חוזר בתשובה הקב"ה מוריד לו מהעונש. סיים ה"חפץ חיים", זו התשובה שהאישה באה לענות בשם בעלה שהוא מסכים, לכן ברכתי אותם! המשיך וסיפר רבי סנדר: אחרי זמן הגעתי שוב לביקור בעיירה ראדין. נכנסתי להתפלל בבית של ה"חפץ חיים". ראיתי שם יהודי שלא היה מן הקבועים, שלא הכרתי. היהודי עמד והתפלל עם טלית ותפילין. שאלתי את אחד האנשים, מי זה היהודי הזה. ענה לי שזה היהודי שעמד למות וה"חפץ חיים" אמר לו שאם יפסיק לחלל שבת ויחזור בתשובה הוא יבריא. סיים רבי סנדר את סיפורו ואמר: "אני עכשיו נמצא בבית הסוהר, מאי נפקא מינה אם הדלת והחלונות פתוחים..."

בכח התפילה לשנות, הכל!! (הבה"ח יונתן הרשקוביץ נ"י)

ניו יורק. הקומה ה-78 במגדל הדרומי מבין שני מגדלי התאומים. ג'ון, איש עסקים אמריקאי יהודי, הביט בשעונו במשרדו הגדול. בעוד לא הרבה זמן תתקיים הפגישה לה חיכה. עליו להתכונן. הוא קם מכסאו, והחל לצעוד לכיוון היציאה מהקומה. כמה שניות אחר כך, זה קרה. פיצוץ עז נשמע בכל חלל הבניין. פיצוץ אשר הרעיד את כל הקומה. הפיגוע הנורא במגדלי התאומים התרחש, והמטוס הראשון פגע בעוצמה במגדל. את הנוף בעל המשרדים הרבים, החליף נוף שונה לגמרי. נוף של שברי זכוכיות, הריסות ואבק.

ג'ון הביט סביבו בבהלה, מנסה לאמוד את גודל הנזק, כשלפתע שמע גניחה חלושה, הבוקעת מכיוון המעליות. מכיוון שג'ון שיער שהוא במצב טוב יותר מזה שקורא לעזרה, הוא פנה לחפש אותו. עד שמצא. לפניו ישב אדם אשר נכווה בכל גופו. ג'ון הביט עליו הרחמים. בבקשה... תוציא אותי מפה... הוא התחנן אליו. ג'ון נעתר לבקשתו, והחל לעזור לנפגע לעמוד ולהתייצב על רגליו. הוא ניסה לרדת דרך המעליות. הן לא עובדות... הנפגע אמר. "זו הסיבה שנפצעת. ניסיתי לברוח דרך המעליות. הדרך היחידה לרדת למטה היא דרך... המדרגות." והם ירדו. שבעים ושמונה קומות הם ירדו ברגל, ג'ון, והנפגע, שהזדהה בשם משה, כשג'ון תומך בו כל הדרך למטה, כדי שלא יפול. וכשהגיעו למטה, גילו שם התגודדות גדולה של אנשים מבולבלים, לא יודעים לאן ללכת. פנו מקום, יש כאן פצוע! קרא אחד מהם כשראה את ג'ון ואת משה. כולם פינו להם מקום, והם יצאו החוצה במהירות. הם לא ידעו שזה היה הדבר שהציל את חייהם.

לאחר שיצאו מהבניין, הדבר הראשון שג'ון עשה, זה להזמין אמבולנס לאיזור. האמבולנס הגיע במהירות, ולאחר כמה דקות העמיס עליו את משה ופנה לצאת לבית החולים. רגע, קרא אחד הפרמדיקים. הפצוע מבקש שמישהו ילווה אותו לבית החולים. הוא טוען שהוא רוצה שרק מישהו בשם ג'ון ילווה אותו. ג'ון התלבט האם להצטרף. הוא

לא ממש הבין מה פשר הפיצוץ האחרון שקרה, אך הסיק שלא מדובר בפיצוץ משמעותי כל כך, ולא שיער לעצמו שבעוד כמה דקות, במגדל יקרוס. הוא התלבט בינו לבין עצמו, ולבסוף החליט להצטרף. הוא עלה על האמבולנס, מצטרף למשה שחיכה לו. כשהאמבולנס הגיע לבית החולים, ג'ון ירד מהאמבולנס יחד עם משה, שהוביל האלונקה אל בית החולים. הוא נשף נשיפת הקלה. הוא את שלו עשה.

ג'ון פנה לחזור למשרדו, להזמין מונית, כשלפתע ראה אנשים מתארגנים למעין בקרבת בית החולים. "הי, אתה!" הם קראו. "אתה אולי יהודי במקרה?" ג'ון השיב בחיוב. "איזה חסד ה'! כבר כמעט שעה שאנחנו מנסים לארגן מניין. עוד מעט תשקע השמש, והינה, בשניה האחרונה הצלחנו לארגן מניין!" הם השיבו לג'ון ההמום. הם פתחו בתפילה, יחד עם ג'ון, שהתפלל מתוך סידור קטן ממקום כלשהוא שאחד מהאנשים שלף מתיקו. לאחר שהתפילה הסתיימה, בדיוק כאשר המונית הגיעה, ג'ון נסע בחזרה למשרדו. כשהגיע, גילה שאין לו למה לחזור... אך חייו ניצלו. אם לא היה מתפלל, הוא היה חוזר למשרד לאחר שמשה ירד, והוא אפילו לא רצה לחשוב מה היה קורה. חייו ניצלו, וכל זאת בזכות תפילה שהתפלל. זה כוחה של תפילה. הכוח החזק ביותר בחייו הוא כוח הפה, כלומר כוח התפילה, כמו שאמרו חז"ל (מדרש שו"ט כ"ב): עם ישראל נמשלו לתולעת, ככתוב (ישעיה מ"א) "אל תיראי תולעת יעקב" - מה תולעת כוחה בפיה - אף ישראל כוחם בפיהם - כוח התפילה. אומר הכוזרי שהתפילה היא "לב הזמן ופרי". כותב החזון אי"ש באגרתו: "התפילה היא מטה -עוז ביד כל אדם, וכל שישים האדם מבטחו בו יתברך כן יעלה וכן יצליח." בכוח התפילה אפשר לשנות גורלות, לבטל גזרות, לרפא מחלות, לזכות לעושר רוחני וגשמי, להגשים חלומות ולחולל פלאות ממש. ואם יחשוב האדם שהדבר רחוק ממנו, מעידה לנו התורה (פרשת ניצבים, דברים פרק ל') "כי קרוב אליך הדבר מאוד, בפך ובלבבך לעשותו". "אמר רבי אלעזר, גדולה תפילה יותר ממעשים טובים, שאין לך גדול במעשים טובים יותר ממשה רבנו, אף על פי כן לא נענה אלא בתפילה" (ברכות ל.).

האי-נופש שגרמה לשידוך [שש באמרתך' - שמות]

הבחור צבי ביאליסטוצקי היה אחד מן האריות שבחבורה בישיבת גרודנא, ממקורביו של ראש הישיבה רבי שמעון שקאפ זצ"ל. בתקופת לימודיו בישיבה חלה הבחור במחלת השחפת, ובשל כך נעדר מן הישיבה במשך כמה חודשים עד שהבריא, ורק לאחר מכן שב לישיבה. אולם אותות המחלה ניכרו בו, והוא היה חלוש מאוד.

מידי שנה, בהגיע ימי 'בין הזמנים' של חדש אב, נהגו חלק מהרבנים והבחורים לנסוע לעיירות הנופש הסמוכות לגרודנא, שם התרעננו והחליפו כח. לא כולם יכלו להרשות לעצמם לצאת לנופש, והנהלת הישיבה נהגה לממן את הוצאות הנופש לבחורים מצטיינים או לבחורים חלופים הזקוקים לחיזוק גופני. הבחורים היו משוכנעים כי הנהלת הישיבה תממן את הוצאות הנסיעה של הבחור צבי, הן משום היותו ממצוייני הישיבה, והן משום חולשתו הרבה, אולם באותה שנה הודיע רבי שרגא פייבל הינדעס, חתנו של רבי שמעון שקאפ, אשר נשא בעל הכלכלי של הישיבה, שמחמת המצב הכלכלי הקשה בו נתונה

הישיבה, אין אפשרות כלל לממן את הנופש לבחורים. היו בחורים שהתריסו: "מה אשם הבחור שהישיבה במצב קשה? הוא לא צריך לסבול!" אולם ההחלטה נותרה בעינה והבחור צבי נאלץ להישאר בישיבה. גם בשנה הבאה הוחלט שלא לממן את הנופש לבחורים, ושוב נאלץ הבחור צבי להישאר בישיבה... בהגיעו לפרקו, הוצע לו שידוך חשוב ומיוחס - בתו של רבי אברהם צבי גרודז'נסקי, ראש ישיבת רמיילעס בוילנא, אחיו של גדול הדור, רבי חיים עוזר גרודז'נסקי זצ"ל. אלא שיזמן קצר לאחר האירוסין נודע לאבי הכלה כי החתן חלה בעבר בשחפת, והוא חשש מהשלכותיה של המחלה על הבחור.

רבי אברהם צבי סר למעונו של אחיו, רבי חיים עוזר, כדי להיוועץ בו. אמר לו רבי חיים עוזר: "תברר כיצד נהג החתן לאחר שהבריא, האם נסע לנופש כדי להתחזק מן החולשה. זה יהיה לך האות האם המחלה מאחוריו, או שעדיין יש לו סימני חולשה." אבי הכלה ברר את העניין אצל הבחורים בישיבה, כמובן, והתברר לו כי מאז שב צבי לישיבה לאחר החלמתו, לא נסע לנופש כלל. בעקבות זאת הוחלט להשאיר את השידוך על כנו. כשנודע לחתן מדוע החליט חותנו להשאיר את השידוך על כנו, אמר: כשהנהלת הישיבה החליטה שלא לממן את נסיעתי לנופש, חשבתי בלבי: מדוע זה מגיע לי? עד שהתברר כי מה' יצא הדבר. הקב"ה רצה לדאוג שהשידוך שלי ייצא לפעל. מה שנראה היה בעיניי כרעה - "א-לוקים חֲשַׁבָה לְטֹבָה" (בראשית נ, כ). בזכות זה זכיתי לשידוך שלי !

רבי צבי נשא את בתו של ראש ישיבת רמיילעס, וכעבר זמן התמנה בעצמו לאחד מראשי הישיבה, וזכה להרביץ תורה לתלמידים.

החלות שנעלמו

והנה סיפור מרגש ומלמד, כפי שסיפרו הרב אליהו שוויכה – שליח הרבי לשכונת הגוש הגדול בתל אביב : את הסיפור הבא שמעתי מאבי מורי שיחיה, הרב יעקב שוויכה, ששמע אותו מהשופט הנכבד מר מנחם מריו קליין, שופט בכיר בבית משפט השלום בתל אביב שהעניק את אישורו לפרסמו.

זה היה בכנס בוגרי ישיבת חב"ד בפטרופוליס שבברזיל. אבי זכה ללמוד שם, וגם השופט קליין, שהיה חברו לספסל הלימודים. ישיבת חב"ד בפטרופוליס היא ישיבה מיוחדת במינה, השוכנת על הר שלם ששייך לישיבה, במרחק שעת נסיעה מריו דה ז'נירו. בהר יש יער ונחל מרהיבים, ובתוך היופי הזה שוכן בית מדרש שזכה להעמיד דמויות תורניות שהפכו את ברזיל היהודית ממדבר שממה למקום של תורה.

בראשות הישיבה עמד הרב חיים בנימיני (ע"ה), שנשלח מאת הרבי מליובאוויטש לייסד ולהעמיד את הישיבה. וכך סיפר השופט קליין בכנס הבוגרים : בשנות לימודינו בישיבה, מדי ליל שבת הייתה מתרחשת תעלומה: כשהיו באים לקידוש היו מגלים שחסרות שתי חלות של 'לחם משנה'. אין חנויות באזור הישיבה, ובישיבה היו מכינים הכול, כולל אפיית החלות. החלות היו ממוספרות לפי מניין התלמידים, ומדי שבת בשבתו התעלומה שבה ונשנית: שתי חלות נעלמות. צוות הישיבה החליט לפצח את התעלומה

ולאתר את ה'גנב' הסורר. העמידו נוכרי מעובדי הישיבה בכניסה למאפייה של הישיבה, וביום שישי בצהריים, כשכולם נחים בחדרם, הוא תפס בשעת מעשה תלמיד שהסתנן פנימה ואכל שתי חלות. זה הייתי אני. אף אחד לא ידע על כך. השומר הנוכרי לקח אותי היישר לביתו של ראש הישיבה הנערץ, רבי חיים בנימיני, ששכן על ההר במרחק כמה דקות הליכה. אלו היו הדקות הארוכות בחיי. הייתי בטוח שהרב בנימיני יכעס עליי, יסלק אותי מהישיבה, ובוודאי אף יזמן את אבי ויוכיח אותו על מעשי בנו.

השומר דפק על הדלת והרב קרא לנו להיכנס. נכנסתי מבויש. השומר סיפר מה ראה, ובתגובה השפלתי את עיניי. נשארנו שנינו לבד בחדר. הרב בנימיני הסתכל עליי בעיניו הטובות, ושאל אותי: "מריו, אתה רעב?". הבנתי מיד שהוא מניח לי סולם של כבוד לרדת מהעץ שעליו טיפסתי. עניתי בחיוב. אומנם לא הייתי רעב כל כך לאחר אכילת שתי חלות, אבל זה המוצא שהיה לי". רבקה", קרא הרב בנימיני לאשתו, "תוכלי בבקשה להגיש למריו היקר ממאכלי השבת". "הרבנית רבקה הגישה לי צלחת ובה כל טוב ממטעמי השבת. לאחר שאכלתי אמר לי הרב בנימיני: "מריו, בכל פעם שתהיה רעב, תבוא לכאן ותאכל". זהו, הוא לא כעס ולא הוכיח. הוא הבין שזה לא נבע מרוע, חלילה, אלא מרעב של ילד בשנות הגדילה. הוא מצא את הפתרון לכך ונתן לי את ההבנה מהי דרך ישרה. הרב לא סיפר על כך לאיש. זה נשאר בינינו. התלמידים התפלאו בלילות השבת הבאים שהגנבות פסקו בלי שנודע מי הגנב, ולאט לאט זה נשכח. ההכלה וההבנה גרמו לי יותר מהכול להמשיך בדרך הישר, ולהחליט נאמנה שבבוא היום אלמד משפטים ואעזור למי שבאמת צריך עזרה. אכן, בזכות המעשה הזה נהייתי לשופט בארץ הקודש.

בהנהגתו זו, הלך הרב בנימיני בדרכו של משה. אם גדי רץ למים – כנראה שהוא עייף וצמא. ואם בחור גונב לעצמו חלות – מן הסתם הוא רעב וסובל מחסר כלשהו. וכשרוצים בטובתו של הזולת ומביטים עליו במבט אוהב שאין בו שיפוטיות, זה מחולל פלאים ומשנה אותו מן המהות! ויהי רצון שנשכיל ללמוד ולאמץ לחיינו את לקחיה החשובים של פרשה זו שבתורה: כמצוות התורה להעלות בקודש וללכת 'מחיל אל חיל' - 'נוביל שינויים חשובים בחיינו ובחיי רעינו מתוך הזדהות פנימית, נביט על חברינו בעין ימנית, ונזכה בקרוב ממש לגאולה נצחית!

החליפה של המשגיח

מספר הגה"צ רבי ראובן קרלינשטיין זצ"ל:

כידוע, העיר שנחאי שבסין הייתה מקום הצלה לישיבת מיר בשנות מלחמת העולם השנייה. בני הישיבה ורבותיהם הגיעו לשם בניסי נסים, הם שהו שם שש שנים וחוו ניסים גלויים. קשה לתאר את המציאות שהייתה, כאשר שלוש מאות בחורים נמלטים מהאש הבוררת באירופה, מגיעים לסין ומוצאים שבשנחאי מוכן ומזומן להם בית מדרש מפואר. בית המדרש היה גבוה וענק, ובו מקומות לכל הבחורים, כאילו נבנה במיוחד בשבילם - לפי מספר בחורי הישיבה שהגיעו... ולא רק בית מדרש אלא גם 'חדר אוכל', הפלא ופלא!

מה התברר? יהודי פלוני, מיליארדר שהתגורר בסין לצורך מסחרו, החליט שיהודי סין המועטים צריכים בית כנסת גדול. היהודים לא התגוררו במרכז העיר שנחאי. אבל כיוון שהוא עצמו שהה במרכז המסחרי של העיר, החליט לבנות שם בית כנסת, לשם כך בנה בניין ענק והשקיע בו הון תועפות. לא היה מי שיבוא להתפלל שם, והעשיר בעצמו כמעט ולא נכנס אליו. בשבתות שכרו בתשלום עשרה יהודים שיבואו להתפלל בבית הכנסת שעמד כמעט שומם ,

כיון שהיה רחוק ממקום מגוריהם ... לא היה לו די בבניית אולם תפילה, כי חשב לעצמו: 'הרי היהודים בסין צריכים לערוך שמחות וחתונות'. לכן בנה בצמוד לבית הכנסת אולם חתונות שכלל שכלולים מיוחדים - חיבור לגז לבישול. למי היו אז המושגים הללו: גז לבישו ...?! וכך עמדו הבאים משתוממים, כאילו הם בתוך חלום: הם מצאו שמוכן ומזומן היכל בית מדרש וחדר אוכל. אך היה חסר להם משהו אחד: סטנדרים ... בהיותם במיר הורגלו ללמוד עם סטנדרים, אבל בית הכנסת נבנה ורוהט בספסלים ושולחנות, בלי סטנדרים". בעזרת ה', יהיו סטנדרים!" - הכריז המשגיח רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל. "יהיו סטנדרים!", הכריז גם ראש הישיבה. ובאמת, היו סטנדרים...

מה קרה? בשנחאי התגוררה משפחה עשירה שהחזיקה נגר פרטי. ראש הישיבה פגש את הנגר וביקש ממנו שיבנה סטנדרים לבחורי הישיבה. אמר לו הנגר: "לא ראיתי מימי סטנדר מהו, תשלחו אלי שני בחורים שיסבירו לי מה זה, ואדע כיצד לבנותו". הסבירו לו, הבין. לקח איתו פועלים, ובתוך שלושה ימים היו סטנדרים מעץ לשלוש מאות בחורים. יש תמונות מהיכל הישיבה בסין, ורואים שכולם יושבים עם סטנדרים גדולים ונאים, באולם עם תקרה גבוהה במיוחד.

מקום מגורי הבחורים היה רחוק מבית המדרש, שכאמור, נבנה במרכז המסחרי של העיר. הגויים הטילו עליהם מגבלות קשות, והיה אסור להם ללכת ברחוב, רק עם רישיון מיוחד. היו שתי דרכים לבית המדרש - דרך ארוכה ודרך קצרה. בדרך הקצרה היו מסתובבים כלבים אימתניים, וכמובן לא הלכו דרכה, ובדרך הארוכה הסתובבו סוכני הממשל ופקידי המשטרה. המשגיח רבי יחזקאל תמיד הלך בדרך הקצרה.

באחד הימים ליווה אותו בחור ונתקף בפחד: "געוואלד, יש כאן כלבים טורפים!". המשגיח רבי יחזקאל אמר לו: "תתפוס בחליפה שלי, ולא יאונה לך כל רע!". וכך היה. הכלבים עמדו בשקט כאילו איש לא עובר לידם ... התלמיד ההוא, בסוף ימיו, התגורר בארץ ישראל בתל אביב. שמעתי מפי פלוני שהוא עצמו נסע אליו לשמוע מפיו את העובדה - שהחזיק בחליפה של המשגיח, וכך חלפו על פניהם של כלבי הטרף.

הצרה - ישועה גדולה היא!

את הסיפור הבא סיפר ר' יוסף פרובר ומובא בספר 'שש באמרתך' (שמות):

ברומניה התגורר יהודי שנאלץ להתפרנס מהברחת גבולות - הוא היה מברח סחורות כדי להיפטר מתשלום המכס. היהודי הברח את הגבול שוב ושוב, עד שיום אחד נתפס על ידי שומרי הגבול, הועמד למשפט, ונשפט לכמה שנות מאסר.

באותם ימים חי ברומניה יהודי שתדלן, שכתב מכתב למפקד המשטרה, בו ביקש לשחרר את היהודי מכלאו. מפקד המשטרה התרגז מאוד על עצם הבקשה, והחליט ללמד את השתדלן לקח: לא זו בלבד שהוא לא יקל על מאסרו של היהודי, אלא אף יחמיר עוד את תנאי מאסרו! ואכן, אם עד אז הוא היה כלוא בתא רגיל בחברת אסירים אחרים, הוא הורה להעביר אותו לבידוד בצינוק. בעקבות התוצאה העגומה של השתדלנות, באו אנשים אל השתדלן היהודי והתריסו כנגדו: "תראה מה עשית! לא רק שלא הועלת, אלא עוד הזקת!" אמר להם: "חכו ותראו." הלך השתדלן אל השר הממונה ואמר לו: "אדם שעבר עבירה חמורה כמו בגידה במדינה או רצח, ראוי להיכלא בצינוק. אך איך ייתכן שאדם שהבריח את הגבול ייכלא בצינוק...?" אמר לו השר: "באמת לא ייתכן כדבר הזה! העונש צריך להתאים לחומרת המעשה." "אם כן", שאל השתדלן, "מדוע האסיר היהודי שהבריח את הגבול נכלא בצינוק"? "מי כלא אותו בצינוק"? התרגז השר. "מפקד המשטרה" השיב השתדלן. השר הורה להוציא את היהודי מן הצינוק באופן מיידי. או-אז אמר השתדלן לשר: "ומה עם פיצוי על כך שנכלא בצינוק שלא כדין"? "...אני אפצה אותו על עגמת הנפש שקרתה לו ואצווה לשחרר אותו מהכלא!" השיב השר, ואכן כך עשה. יהודי זה בטוח היה כי העברתו לצינוק היא צרה גדולה יותר, ולבסוף התברר לו שצרה זו היא שהביאה את הצלתו. כך היתה גאולתם של עם ישראל במצרים.

מרק חם

כדרכו בקודש, היה אוסף החסיד הצעיר פרוטה לפרוטה, לכבוד השבת. כמדי שבוע, בהגיע יום השישי, הלך גם הפעם לקנות את צרכי השבת, כאשר שלושה מטבעות בכיסו. מטבע אחד – לבקבוק יין, מטבע שני – לחלה, ושלישי – לנרות שבת. בהתקרבו אל השוק, פגש בו מקבץ נדבות. "במטותא מכבודו", פנה הקבצן אל החסיד, "התואיל בטובך לקנות לי כוס מרק"? התחבט החסיד בינו לבין עצמו. הצדקה, כידוע, מצווה גדולה; ברם גם כבודה של השבת הממשמשת ובאה, גדול הוא. זכות גדולה תהיה להיכנס אל השבת, לאחר שזיכית יהודי קשה יום במרק חם ומשיב נפש; אולם ברשותי אך שלושה מטבעות. הלכה ברורה היא שניתן לקדש על החלה, באין יין; אפס כי היין סימן ברכה הוא כנגד חסרון כיס. ויתר החסיד על ברכת היין, וקנה לקבצן מרק חם.

"אבקש את סליחתך, יהודי יקר", פנה הקבצן בשנית, "קר היום, וידיי טרם חמו. אנא מכבודו, קנה נא לי כוס מרק נוספת." שוב חכך בדעתו החסיד. לצדקה אין מדה, וכל המרבה הרי זה משובח; אך מטבע אחד כבר נתתי. המצווה נקראת על שם גומרה, וליהודי עדיין קר; אולם גם לעצמי, צרכי השבת עליי לקנות. שמעתי כי בהעדר חלה, די באמירת 'שבת שלום' על מנת לקבל את השבת; אלא

שבחלה ברכת בריאות גדולה. אין מנסים את האדם, אלא בניסיון בו יוכל לעמוד. יראה בורא עולם, ויברכני- אף ללא החלה. אכן, גם הפעם, קנה החסיד מרק חם לקבצן.

"אל נא יחר לאדוני, ואדברה אך הפעם." הוסיף הקבצן לבקש, "אף כי שתיתי זה פעמיים, חשקה נפשי בכוס מרק חם נוספת." לא כעס, חלילה, החסיד. אלא שעל נרות שבת, סגולה לשלום-בית, לא יכל לוותר. "צר לי, יהודי. אך בזו הפעם, לא אוכל להיענות לבקשתך. אבקש אני את סליחתך, כיוון שעליי לקנות צרכי שבת." השפיל הקבצן מבטו, נשך שפתיו וענה בחיוך לבבי: "תודה רבה לך מוקירי, על שתי כוסות המרק. בזכות הצדקה שעשית עמדי, תבורך משמים בפרנסה טובה; ועל כפל הצדקה, ישלח בורא עולם לך ולמשפחתך בריאות עד אין קץ."

*

שנים חלפו, וברכות הקבצן התקיימו במלואן. זכה החסיד לשגשג בעסקיו, ובריאות משפחתו היתה לשם דבר. אלא ששלום הבית, הלך ודעך. "לו רק ידעתי", שח החסיד לעצמו, "הייתי מוותר גם על הנרות. אגש אל אותו הקבצן, שמא יברכני."

מצא החסיד את הקבצן, במקומו הקבוע בפתח השוק. "במטותא מכבודו", פנה החסיד אל הקבצן, "אולי אינך זוכר, ברם שתי ברכות נפלאות בירכתני לפני שנים. שתיהן התקיימו במלואן. זו הפעם, אני הוא הקבצן המבקש את ידך." "וודאי זוכר אני את כבודו, ואת החסד הגדול אשר עשית עמדי." הרצין הקבצן פניו, נתן עיניו בעיני החסיד, וצעק: "מדוע לא קנית לי כוס מרק שלישית"? ?